

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii privind modificarea și completarea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

La data de 23 decembrie 2013, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.325 pentru testarea integrității profesionale, lege care a intrat în vigoare la data de 14 februarie 2014.

Legea invocată supra are drept scop combaterea corupției, asigurarea integrității profesionale, prevenirea corupției în cadrul entităților publice; verificarea modului de respectare de către agenții publici a obligațiilor și atribuțiilor de serviciu, precum și a regulilor de conduită; identificarea, evaluarea și înlăturarea vulnerabilităților și a riscurilor care ar putea determina sau favoriza actele de corupție, actele conexe corupției sau faptele de comportament corupțional.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 16 aprilie 2015 „Pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale”, mai multe articole din lege au fost declarate neconstituționale.

Curtea Constituțională în hotărârea sa a aplicat, în principal, un raționament similar celui specificat în jurisprudența Curții Europene în materia articolelor 6 (dreptul la un proces echitabil) și 8 (dreptul la respectarea vieții private). La fel, Curtea Constituțională a specificat aceleași raționamente din Amicus curiae (CDL-AD (2014)039) a Comisiei de la Veneția referitoare la Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale.

Prin Ordinul ministrului justiției nr. 215 din 21 mai 2015, a fost instituit Grupul de lucru interinstituțional pentru revizuirea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013 cu privire la testarea integrității profesionale (în continuare „Legea nr. 325”) în corespundere cu hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 16 aprilie 2015, format din reprezentanții Centrului Național Anticorupție, reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii, judecători, procurori, reprezentantul AO „Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției”, reprezentantul Ambasadei Statelor Unite ale Americii și reprezentanții Ministerului Justiției. În rezultatul activității desfășurate de grupul de lucru, în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale și ajustării mecanismului testării integrității profesionale la standardele constituționale, a fost elaborat proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013 cu privire la testarea integrității profesionale.

Scopul proiectului constă în lupta împotriva corupției și asigurarea integrității funcționarilor care, totuși, nu trebuie să depășească limitele respectării drepturilor fundamentale și să nu scuze măsurile prea intruzive în viața lor privată.

Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului normativ în vigoare, argumentarea necesității de reglementare, evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege vizează operarea modificărilor la Legea cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013 pentru testarea integrității profesionale în baza prevederilor Hotărârii Curții Constituționale, care a declarat unele norme din Lege ca fiind neconstituționale.

Modificările operate în proiect se referă la următoarele aspecte:

- **Excluderea oricăror sancțiuni ori consecințe individuale disciplinare** pentru subiectul testării, fapt care va permite evitarea problemei expuse în Hotărârea Curții Constituționale, aplicabilitatea standardelor dreptului la un proces echitabil cu toate consecințele care decurg din acest drept în materia limitării comiterii provocărilor și garantarea prezumției nevinovăției. În acest sens, de asemenea se propune instituirea **conceptului de testare instituțională** în baza căruia, funcționarii vor fi testați individual odată cu testarea instituției per ansamblu.

- Instituirea unor **garanții legislative suplimentare** care să nu permită denaturarea conceptului de testare a integrității profesionale într-o provocare. Deci, **rolul testatorului trebuie să fie redus la un rol eminent pasiv** și, nici el să nu comită o faptă delictuală rămasă nesancționată, nici subiectul testării să nu fie determinat să comită o faptă prejudiciabilă, care altfel nu ar fi fost comisă. Introducerea unor norme exprese în acest sens vor soluționa principala problemă - inechitatea în fond.

- Incorporarea și dezvoltarea conceptului de **prezumție a integrității** și respectiv, reversarea sarcinii probațiunii în favoarea testatorului de integritate, care trebuie să dovedească că testul de integritate a început cu această prezumție de integritate și a eșuat.

- Rezultatele testării și evaluarea subiectului testării să fie pasibile contestării, inclusiv în contenciosul administrativ, astfel încât judecătorul să fie capabil să aprecieze dacă drepturile fundamentale nu au fost afectate sau una din părți nu a abuzat de drepturile sale procedurale. În orice caz, rezultatele testării vor fi la dispoziția angajatorului ori a persoanei responsabile de asigurarea climatului de integritate. Chiar dacă persoana a eșuat testul de integritate, acesteia **i se va oferi posibilitatea de a-și restabili reputația în interiorul colectivului și de a trece încă un test de integritate.**

- Introducerea **normelor prohibitive de utilizare a materialelor și a rezultatelor testării în alte scopuri** decât cele dedicate verificării integrității unei sau altei persoane, sub sancțiunea nulității acestora și a probelor acumulate urmare a informațiilor obținute după petrecerea testului de integritate (spre exemplu în procedurile contravenționale, penale sau civile delictuale). În cazul în care o testare riscă să evolueze într-o faptă delictuală, contravențională ori penală – indiferent dacă aceasta este rezultatul testului ori mijloc de testare – testul devine nul de drept și testorul însăși trebuie să-l oprească cu informarea subiectului supus testării. Dacă în rezultatul testării se află anumite informații despre o altă

faptă delictuală, contravențională ori penală, doar atunci testorul poate continua desfășurarea testului cu condiția ca informația să fie transmisă organelor de investigare ori celor cu drept de inițiere a procedurilor disciplinare.

- Introducerea unui capitol separat cu privire **la un control judiciar general** *ante-* și *post-factum*, care să vizeze verificarea temeiniciei inițierii controalelor de integritate și dacă este necesară o ingerință în drepturile la viața privată și secretul corespondenței, aceste acțiuni să fie făcute sub autorizarea unui judecător.

- **Instituția care urmează a fi supusă testării va fi selectată aleatoriu** în baza unor criterii obiective și transparente, aprobate de Centrul Național Anticorupție. Criteriile de selectare a agenților publici din cadrul instanțelor judecătorești și procuraturii se coordonează cu Consiliul Superior al Magistraturii și respectiv, Consiliul Superior al Procurorilor.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului Legii cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013, nu reclamă cheltuieli bugetare.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 325 din 23 decembrie 2013, nu este necesară modificarea altor acte normative.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției (directoriul „Transparența decizională”, compartimentul „Consultații publice”), și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

Viceministru

Nicolae EȘANU